

СТЕВАН ТОНТИЋ

ПЕТ ПЕСАМА

УНУТРАШЊА ЗИМА

Кад прогласише да овца сам најцрња,
Те наниже нисам мого бити срозан,
И кад ми набише вијенац од трња,

Поче да ме тјеши филозоф Спиноза,
Брусач сочива што посумња у Бога,
Прогнаник чија се сасушила лоза,

Поставши узором духа слободнога,
Ал мрзле то душе више не занима,
И мржња постаде једина нам дрога.

Стог нико никога с љубављу не прима,
Ни својту ни отпаднике рода свога.
Оковала нас је унутрашња зима.

Ни трага од бившег братства ватренога.
Овамо је стигла најоштрија клима,
На сњежним крилима анђела палого.

БРУСАЧ МИСЛИ, БРУСАЧ СОЧИВА

Одвећ смјела бјеше и заразно жива
Мисао што Бога с Природом једначи.
Стог брусачу мисли, брусачу сочива,
Одбрусе проклетством које баца јачи.

Старјешина синагоге на њег' вришти
Да га по шесто и тринаест прописа
И књизи закона побија и ништи,
Те га из јеврејске општине исписа.

Забранише боравак под истим кровом,
Ил близу Спинозе на четири лакта.
Ту су се, иако у вијеку новом,

Вјерски суци (пред којима не клече),
Држали прастарог са ђаволом пакта.
Узалуд Спиноза ђавола порече.

АНДРИЋЕВИ СУСРЕТИ СА СВЕТОМ И САМИМ СОБОМ
(пишчевим речима и у сагласју с њима)

Време је за мене највеће чудо, болна илузија, след разочарења.
Језик због којег се ишло у лудницу, данас ни паметнима није стран.
Човек по своме бићу и позиву није предмет блаженства и спасења.
Ја сам подлегао у животу, али ја нисам побеђен него надигран.

Живети у страху, у кајању, у сталном страху од страха, не моћи
Ока склопити и не моћи душом данути... Остају само стид и кајање.
Увек се сетим једног старог Вишеграђанина који је знао рећи:
„Али и нема ништа будалестије од човека!” Закаснило сазнање.

Већи део живота провео сам сматрајући се изгубљеним човеком.
Страховито патим од мучног осећања да сам нешто скривио.
Хоће ли људи боље разумети, понешто ми и опростити као неком
Ко је на црној прузи времена, између катастрофа, живео и радио?

Кад нисам очајан, ја не ваљам ништа. Само – лепа је светлост!
Кад нестане мене и ово мало свести о себи, хтео бих да будем –
Уколико је неопходно да се буде – бар једним делом као мост,
Као мало дневне светлости у ваздуху: обасјава предмете и људе.

УЗ „БАЛАДУ” БРАНКА МИЉКОВИЋА

*Мудрос̄ти, неискусно свићу зоре,
Ал ми ћемо пјеват и када догоре*

Свијеће које ће нама да пале
Вољени, да нас небесима хвале.

И мада *Ис̄то је њева̄ти и умира̄ти,*
Нећемо смрти дах живота дати.

А смртоносна снага твога пјева
Јаловој смрти јоште одолијева.

Чувај тај бруј рањенога гласа,
Што нам у ушним шкољкама таласа

Ваздух којим ће се опијати зоре,
И свако ће видјет, искуснији но прије,
Како у космичкој ноћи поезије
Рас̄ирскавају се звезде као мей̄афоре!

И прије него што се овоземна
Нисконапонска свјетлост утули,
Сваки ће самотни анђео запјевати:
У њӯћем смо срцу своје срце чули.
Ис̄то је њева̄ти и умира̄ти.

ПРОЋИ ЋЕ СВЈЕТСКА ЧУДА

Проћи ће свјетска чуда у хуку,
И неће имати ко да их жали,
Кад све под своју узме руку
Онај што земљом жари и пали.

Проћи ће слава јунака, држава,
Сатрапске палате Он ће стрти.
Бесмртна остаје једино трава
и глас што натпјева руг смрти.

Проћи ће и небо, земља проћи,
Да обећани, нов свемир сине.
А пјесан моја, хоће ли моћи
Да се из гроба, славећи, вине?